

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

z dnia 4 czerwca 2010 r.

w sprawie rodzin zastępczych

Na podstawie art. 78 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1)** sposób i zakres współdziałania powiatowego centrum pomocy rodzinie, zwanego dalej „centrum pomocy”, z rodzinami zastępczymi;
- 2)** tryb przygotowywania kandydatów do pełnienia funkcji i szkolenia rodzin zastępczych, ze szczególnym uwzględnieniem niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych;
- 3)** zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych, w tym zakres programowy dla zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych oraz tryb zatwierdzenia programów szkolenia rodzin zastępczych;
- 4)** zakres współdziałania centrum pomocy z sądem.

§ 2. 1. Centrum pomocy przygotowuje rodzinę zastępczą na przyjęcie dziecka przez:

- 1)** udzielenie szczegółowych informacji o dziecku i jego sytuacji rodzinnej, w tym informacji o rodzeństwie, oraz zapewnienie, w miarę potrzeby, kontaktu z dzieckiem przed umieszczeniem go w tej rodzinie;
- 2)** udzielenie informacji o specyficznych potrzebach dziecka, w tym o orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczeniu o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczeniu o potrzebie indywidualnego nauczania, orzeczeniu o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka oraz konieczności objęcia dziecka pomocą profilaktyczno-wychowawczą lub resocjalizacyjną.

2. Centrum pomocy umożliwia rodzinie zastępczej uzyskanie porady w poradni psychologiczno-pedagogicznej lub w innej poradni specjalistycznej oraz podjęcie specjalistycznej terapii.

§ 3. 1. Centrum pomocy udziela rodzinie zastępczej wsparcia w rozwiązywaniu zgłaszanych przez tę rodzinę problemów oraz gromadzi informacje o istotnych sprawach dotyczących dziecka, w szczególności o:

- 1)** stanie zdrowia dziecka na podstawie przeprowadzonych badań lekarskich;
- 2)** postępach w nauce;
- 3)** trudnościach wychowawczych, w tym o samowolnym oddaleniu się dziecka z rodziny zastępczej trwającym dłużej niż 24 godziny;
- 4)** trudnościach w sprawowaniu opieki nad dzieckiem;
- 5)** przerwie w sprawowaniu osobistej opieki nad dzieckiem, jeżeli przerwa trwa dłużej niż jeden miesiąc, oraz o osobie lub instytucji, która w tym czasie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

2. Udzielając wsparcia, o którym mowa w ust. 1, centrum pomocy dba o podtrzymywanie więzów emocjonalnych łączących dziecko z rodzicami biologicznymi i innymi osobami bliskimi dziecku.

3. Centrum pomocy wykonuje swoje zadania we współpracy z rodzinami zastępczymi opartej na zasadzie partnerstwa i wzajemnego poszanowania.

4. Centrum pomocy zapewnia rodzinom zastępczym kontakt z innymi rodzinami z terenu powiatu, w szczególności przez organizowanie grup wsparcia mających na celu wymianę doświadczeń, informacji i porad.

§ 4. 1. Centrum pomocy kieruje kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na szkolenie, o którym mowa w art. 83 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zwanej dalej „ustawą”.

2. Centrum pomocy, rozpatrując kandydatury osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodziny zastępczej, bierze pod uwagę w szczególności:

- 1)** predyspozycje psychofizyczne kandydatów do pełnienia tej funkcji, w zależności od typu rodziny zastępczej;
- 2)** umiejętności niezbędne w opiece nad dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 3)** doświadczenie w pracy z dziećmi o szczególnych potrzebach;
- 4)** informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym;
- 5)** warunki mieszkaniowe kandydatów pozwalające na przyjęcie dziecka o szczególnych potrzebach.

§ 5. W zakresie programowym szkolenia dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych uwzględnia się zarówno w wymiarze godzin, jak i w doborze problematyki oraz metod szkolenia specyfikę zadań opiekuńczo-wychowawczych dla poszczególnych typów zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych.

§ 6. 1. Zakres programowy szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych, prowadzenia placówek rodzinnych oraz rodzin zastępczych obejmuje:

- 1)** elementy prawa rodzinnego dotyczące praw dziecka;
- 2)** wybrane elementy pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, z uwzględnieniem problemów dotyczących rozwoju dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną i wpływu sytuacji kryzysowych, w tym występowania przemocy w rodzinie, na zachowanie i rozwój dziecka;
- 3)** wiedzę i umiejętności rozpoznania oraz oceny sytuacji dziecka;
- 4)** doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stwarzających trudności wychowawcze oraz pokonywania trudności związanych z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka;
- 5)** podstawową wiedzę o uzależnieniach i ich wpływie na dziecko i rodzinę;
- 6)** zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci;
- 7)** zasady finansowania rodzin zastępczych;
- 8)** informacje o zadaniach i kompetencjach centrum pomocy w sprawach dotyczących rodzin zastępczych oraz o możliwości udzielania wsparcia w wychowaniu dziecka przez centrum pomocy lub przez wyspecjalizowane placówki;
- 9)** podstawy wiedzy o rozwoju fizjologicznym i zdrowiu dziecka, profilaktyce prozdrowotnej, objawach sygnalizujących choroby i postępowaniu w takich przypadkach, a także rozpoznawaniu objawów występowania u dziecka szkodliwych dla dziecka uzależnień;
- 10)** odbycie 10-godzinnego stażu w zawodowej niespokrewnionej z dzieckiem rodzinie zastępczej lub całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej.

2. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych jest poszerzony o zagadnienia dotyczące specyficznych potrzeb dzieci przyjmowanych do tych rodzin.

3. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, które będą opiekować się dziećmi niedostosowanymi społecznie, poza zakresem określonym w ust. 1 i 2, obejmuje również:

1) wybrane zagadnienia z zakresu metod i zasad oddziaływań resocjalizacyjnych i terapeutycznych;

2) wybrane zagadnienia z zakresu patologii społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu przemian cywilizacyjnych na zachowanie patologiczne dzieci i młodzieży oraz związaną z tym konieczność odpowiedniego dostosowania metod profilaktyki społecznej;

3) podstawy wiedzy o zasadach odpowiedzialności nieletnich, zasadach i trybie postępowania przed sądem rodzinnym oraz przepisach dotyczących kuratorów sądowych.

4. Zakres programowy szkolenia dla kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, które będą opiekować się dziećmi z różnymi dysfunkcjami, problemami zdrowotnymi wymagającymi szczególnej opieki i pielęgnacji, poza zakresem określonym w ust. 1-3, obejmuje również:

1) wybrane zagadnienia z zakresu wczesnej diagnostyki, interwencji i wspomagania jako kompleksowej wielospecjalistycznej pomocy dziecku niepełnosprawnemu;

2) zagadnienia dotyczące procesu rozwojowego oraz metod rewalidacji i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;

3) informacje o organizacjach i instytucjach wspierających oraz udzielających specjalistycznej pomocy rodzinom wychowującym dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami.

5. Zakres programowy szkolenia zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego obejmuje ponadto zagadnienia dotyczące adaptacji do nowej sytuacji, a także sposobu przygotowania dziecka i rodziny zastępczej do krótkiego pobytu dziecka w tej rodzinie.

§ 7. 1. Wniosek o zatwierdzenie programu szkolenia rodzin zastępczych zawiera:

1) nazwę i określenie podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu;

2) informacje o dotychczasowej działalności podmiotu ubiegającego się o zatwierdzenie programu, posiadanym doświadczeniu w pracy z rodzinami zastępczymi oraz w zakresie prowadzonych szkoleń.

2. Do wniosku dołącza się program określający szczegółowe cele szkolenia, czas przeznaczony na realizację poszczególnych tematów oraz metody szkolenia uwzględniające specyfikę zadań opieki i wychowania, a także informacje o kwalifikacjach oraz doświadczeniu zawodowym wykładowców prowadzących szkolenie.

§ 8. 1. Centrum pomocy współpracuje z sądem opiekuńczym.

2. Centrum pomocy informuje właściwy sąd opiekuńczy o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz sytuacji rodziny naturalnej dziecka co najmniej raz w roku, w oparciu o przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy.

3. W przypadku stwierdzenia ustania przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o możliwości powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

4. W przypadku określonym w art. 73 ust. 4 ustawy centrum pomocy informuje sąd opiekuńczy o innych kandydatach do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub kandydatach do prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej odpowiednich dla dziecka.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.